

ECONOMIA DE PIAȚĂ ȘI STATUL SOCIAL (București, octombrie 1990)

Tranziția de la economia planificată și supercentralizată către un sistem economic deschis, care pune la bază acțiunea legilor economice fundamentale reprezentată în mod evident; pentru toate țările est-europene implicate în acest proces, elementul-cheie al transpunerii idealului democrației în planul complex al economicului. Acest proces de transformare, necesar și urgent totodată, este însoțit în mod firesc de permanente schimburi de idei, prezentări de variante, poziții diverse exprimate de specialiști (economiști, juriști, sociologi), dar și de politicieni, ca o componentă esențială a colaborării și dialogului menite să pună în lumină căile și mijloacele cele mai potrivite pentru atingerea obiectivului propus — o economie dinamică și eficientă, care să răspundă cât mai bine dorinței de progres a societății.

În acest spirit și-a desfășurat lucrările, în luna octombrie 1990, la București, Colocviul bilateral româno-german pe tema „ECONOMIA DE PIAȚĂ ȘI STATUL SOCIAL” conceput ca un dialog despre obiectivele reformei și etapele acesteia, manifestare științifică organizată la inițiativa Institutului Național de Cercetări Economice și a Fundației Friedrich Ebert din Bonn. La Colocviu au participat universitari și cercetători științifici din România și Germania, precum și lideri sindicali, politicieni, respectiv consilierii acestora, jurnaliști și specialiști din diverse instituții din țară. La primul cearmar, ce s-a desfășurat între 4—5 octombrie 1990, au fost abordate aspecte ale tranziției spre economia de piață și ale protecției sociale. Specialiștii germani prezenți au conferențiat pe teme ce vizează atât ansamblul economiei, cât și întreprinderile, referatele prezentate contribuind concret la impulsivitatea formulării unor obiective de reformă cât mai adecvate condițiilor specifice ale țării noastre.

În prima zi, dr. Klaus Mackscheidt de la Universitatea din Köln a prezentat un referat cu privire la cadrul instituțional, instrumentele de impozitare și bilanțul succesorilor și greutăților economiei de piață a R.F.G.-ului.

În cursul serii, au avut loc dezbateri pe marginea referatelor prezentate, beneficiind și de prezența domnului mi-

nistru Adrian Severin, asistent al primului ministru pentru reformă și relația cu parlamentul. Referenții de podium, care au realizat și sinteza dezbaterilor au fost: dr. Aurel Ioncu, dr. Mircea Ciomara și dr. Vasile Pilat.

Din analiza ideilor și pozițiilor cuprinse în referatul profesorului Mackscheidt a fost relevat modul în care acesta concepe tabloul privind tipologia economiilor de piață între cele două arhetipuri luate ca extreme (economia cu conducere centralizată și economia liberului schimb, ambele în forme pure). Între aceste limite sînt prezentate șase tipuri de economie caracterizate prin elemente fundamentale, cum sînt:

- sistemul de proprietate;
- prezența sau absența dirijismului de stat;

- concurența sau monopolul.

Acest tablou sintetic reflectă, în ultimă instanță relația strînsă între sistemul economic și cel de proprietate.

În economia românească — a arătat profesorul german — administrarea ineficientă a capitalului de stat trebuie să devină eficientă, în acest sens, orice ordine nouă și schimbare ce ar interveni în întreprinderi fiind oricum mai bună decît situația din prezent. S-a subliniat necesitatea accentuării motivației agenților economici, fapt ce ar conduce la progrese economice rapide. La aceasta ar contribui și introducerea unui sistem bancar concurențial controlat printr-o bancă centrală puternică, sistem menit să pună bazele luptei împotriva inflației, fenomen negativ ce afectează largi grupuri sociale generînd inechități și frînînd, în ultimă instanță, creșterea economică.

Cu privire la starea economiei naționale românești am reținut afirmația că aceasta se află în pragul unui dezastru țara trăind sub spectrul vulcanului social, al inflației și șomajului, în paralel cu concentrarea de mari sume bănești în mîinile unei categorii de oameni ce se îmbogățesc din penurie. Principalele căi de acțiune pentru stoparea dezastrului constau în crearea rapidă a cadrului legislativ coerent, garantarea proprietății particulare, elaborarea de noi reglementări care să încurajeze libera iniția-

tivă concomitent cu imprimarea unui ritm mai alert procesului privatizării.

În prezent, economia națională se prezintă ca un mecanism imobil care se autoblochează prin neasimilarea progresului tehnic — această este concluzia dr. Mircea Ciomara — moderatorul dezbaterii — care a remarcat în același timp că sindicatele reprezintă o forță care în condițiile absenței patronatului se adresează direct guvernului, devenind în acest fel tot mai mult o forță politică.

În cea de-a doua zi a seminarului au fost abordate probleme specifice ale sistemului de protecție socială. Legat de aceasta, profesorul Klaus Mackscheidt a apreciat faptul că securitatea socială a unei economii de piață este și trebuie să fie un sistem coerent, bine pus la punct, care să contribuie la stabilirea relațiilor sociale, ca suport al creșterii economice. În continuare, profesorul german a prezentat un referat cu privire la stadiul reformelor, principiile și finanțarea protecției sociale în Germania. În cuvântul său vorbitorul a relevat faptul că, deși în toate economiile moderne sînt prezente inflația și șomajul, ar fi de dorit să fie întreprinse toate măsurile de contracarare a acestora, în special a inflației, care nu aduce decît dezavantaje pe planul puterii de cumpărare, al nivelului de trai și calității vieții. Referenții de podium, în această zi, au fost Maria Poenaru, dr. Ioan Mărginean și dr. Hildegard Puwak, realizînd o cuprinzătoare sinteză a dezbaterilor.

În intervențiile lor, referenții au abordat o gamă largă de probleme legate de sistemul securității sociale, printre care :

— principiile și funcțiile politicii sociale ;

— elementele de fundamentare ale politicii sociale ;

— probleme privind asigurările sociale și protecția socială a unor categorii de populație, între care vîrstnicii și șomerii ;

— politica familială ;

— probleme legate de sistemul de impozitare a veniturilor și altele.

S-a apreciat că o politică socială pentru țara noastră trebuie să pornească de la principiul justiției sociale, iar punctele de reper ale elaborării unei politici sociale active pot fi constituite din drepturile cîștigate pînă în prezent, precum și din elementele existente disparat în actualul sistem de securitate socială, ca-

re trebuie menținute și integrate unui sistem gîndit pe baze noi.

Un accent puternic s-a pus pe responsabilitățile sporite pe care agenții economici trebuie să și le asume cu privire la formarea resurselor necesare promovării unei politici sociale active.

A fost relevată, totodată, importanța stabilirii minimumului de trai ca instrument operațional în fundamentarea unor elemente de politică socială, de salarizare, de determinare a veniturilor din pensii, dar și pentru o politică economică de acoperire cu mărfuri și servicii a nevoilor întregii populații.

Pornind de la faptul că resursele necesare asigurării protecției sociale sînt limitate s-a arătat că una din modalitățile posibile de rezolvare a problemelor ridicate de securitatea socială, o reprezentă distribuția către populație a titlurilor de proprietate (T.D.P.-uri) asupra capitalului social național.

Unii vorbitori au pus accent pe caracterul insuficient al protecției sociale practicate în România pînă în prezent, promovînd ideea creării unui sistem eficient de protecție socială în primul rînd pentru populația activă, pe seama căreia se realizează, de fapt, cea mai mare parte a resurselor financiare avînd această destinație. În acest fel, protecția socială va deveni o premisă a dezvoltării și, nu în exclusivitate, o consecință a nivelului acesteia.

Avîndu-se în vedere condițiile concrete din țara noastră și imanența șomajului, construirea sistemului protecției sociale trebuie să aibă în vedere în primul rînd asigurarea celor care se vor afla în situația de căutare de lucru.

În contextul discuțiilor privitoare la necesitatea unei reforme fiscale, s-au avansat unele propuneri privind impozitarea veniturilor persoanelor fizice pe tranșe, entitatea de impunere fiind constituită de către familie.

Pe ansamblu, se poate face aprecierea că lucrările (prezentările de referat și dezbaterile) acestui Colocviu au reprezentat un pas înainte în eforturile specialiștilor noștri de a evidenția cele mai adecvate căi și metode de soluționare a aspectelor complexe ridicate de procesul de tranziție spre economia de piață, cu raportare directă la aspectele concrete ale politicii sociale pe care statul trebuie să o promoveze pentru armonizarea intereselor tuturor categoriilor sociale din România.